

การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่

ธิภาดา สารปรัง¹ อัจฉรา ไชยปัทม์¹ และสมจารี ปริยานนท์²

¹ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดความเสี่ยงที่กระทบต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในมิติของสิ่งแวดล้อม และการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในข้อหนึ่งและเพื่อสร้างเครื่องมือประเมินความเสี่ยงตามรูปแบบกิจกรรมที่จะจัดขึ้น และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารการจัดกิจกรรมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ตระหนักถึงความเสี่ยงและหาแนวทางในการปรับกลวิธีการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยสังเคราะห์ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ โดยนำประเด็นความเสี่ยงเหล่านั้นมาสร้างเครื่องมือวัดความเสี่ยงจากการประยุกต์ใช้กราฟต้นไม้เป็นโครงสร้างในการกำหนดค่าน้ำหนักความเสี่ยง ด้วยการให้คะแนน การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ผลการวิจัยพบว่ามีความเสี่ยงที่ต้องสนใจ 2 ประเด็น คือ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ขยะ และมลภาวะด้านเสียง ด้านสุขภาพประกอบด้วย ความเสี่ยงจากการรวมกลุ่มและความเสี่ยงต่อการสัมผัส และสรุปผลคะแนนความเสี่ยงจากกราฟต้นไม้

คำสำคัญ: กิจกรรมนันทนาการ; กลวิธีการจัดกิจกรรม; บรรทัดฐานใหม่; ความเสี่ยง; กราฟต้นไม้

RISK ANALYSIS FROM ACTIVITY TACTICS FOR ORGANIZING GROUP ACTIVITIES UNDER THE NEW NORM

Thibhadha Saraprang¹ Atchara Chaiyupatham¹ and Somcharee Priyanont²

¹Faculty Education, Chulalongkorn University

² Faculty of Commerce and Accountancy, Chulalongkorn University

Abstract

The article objective is to identify risks affecting group activities related to environmental and the Emerging Infectious Diseases (EID). The analysis focuses on tactics for organizing activities that address the risks specified in the environmental and the Emerging Infectious Diseases (EID), and, create tools for assessing risks based on the types of activities being conducted. These tools will be used to communicate potential risks to those involved, including both event organizers and participants, enabling them to be aware of the risks and to adjust activity organizing strategies accordingly. The researchers synthesized potential environmental and health risks arising from the spread of emerging diseases. These risk issues were utilized to develop a risk measurement tool, utilizing a tree graph structure to determine risk weight values through scoring. This research employed a mixed-methods approach. The results revealed two critical risks that require attention: environmental risks, encompassing garbage and noise pollution, and health risks, including risks associated with gatherings and the risk of physical contact. The risk scores from the tree graph were summarized.

Keywords: Student activities, Tactics for organizing group activities, New norm, Risks, Tree

บทนำ

ที่ใดที่มีมนุษย์ย่อมมีการรวมกลุ่มกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตั้งแต่เกิดจนตาย แต่การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในปัจจุบันมีปัญหามากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพทางกาย จิตใจ สังคม เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันนี้ มีการระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่ไม่นอกจากมีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วแล้วยังติดต่อกันได้ง่ายผ่านระบบทางเดินหายใจหรือการสัมผัส (Ministry of Public Health, 2020) การรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมจึงกลายเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์สังคมยังมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมรวมกลุ่มในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอยู่ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ยังเกิดขึ้นในทุกมิติทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน ชุมชน โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจกิจกรรมรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นในองค์กร เช่น การปฐมนิเทศ กิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมเพื่อสังคม (CSR Corporate Social Responsibility) และกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะการรวมตัว การสื่อสารและการสัมผัส รวมทั้งมีการดำเนินการซ้ำ ๆ ต่อเนื่องอยู่ตลอดเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละกิจกรรม บางกิจกรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ บ้างก็สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร หรือแม้กระทั่งกิจกรรมเพื่อให้คนในองค์กรได้รู้จักกันหรือทำงานร่วมกันได้

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 มีการกำหนดประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมในยุทธศาสตร์ชาติทำให้มหาวิทยาลัยและองค์กรหันมาสนใจประเด็นในการจัดการขยะและถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดงาน หรือกิจกรรมเพราะในการจัดกิจกรรมครั้งหนึ่งนั้นสร้างปริมาณขยะมากกว่าการทำกิจกรรมประจำวัน ประมาณ 30% (Save the World Nation Online, 2023) ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องร่วมกันแก้ไขจนถึงปัจจุบันที่มีการพูดถึงประเด็นสิ่งแวดล้อมในมิติของ SDGs (Sustainable Development Goals) หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อมาในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 - 2566 การระบาดของโรคอุบัติใหม่ (โควิด 19) ทำให้การจัดกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มในทุกลักษณะถูกระงับหรือยกเลิกไป เมื่อการระบาดของโควิด 19 สามารถควบคุมและทุเลาลง หากผู้จัดหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะในการรวมกลุ่มต้องดำเนินงานภายใต้มาตรการที่รัฐหรือองค์กรกำหนดเท่านั้น (Ministry of Public Health, 2020 and Health Systems Research Institute, 2020) ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดความเสี่ยงโดยใช้ประเด็นเดิมที่ผู้จัดกิจกรรมต้องตระหนักคือความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงใหม่จากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มตระหนักถึงความเสี่ยง หาแนวทางการป้องกัน และเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมรวมกลุ่มได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมและรัก(ษ์)โลกไปพร้อม ๆ กัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดความเสี่ยงที่กระทบต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในมิติของสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในข้อหนึ่ง
3. เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินความเสี่ยงตามรูปแบบกิจกรรมที่จะจัดขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) จำนวน 40 คน แบ่งเป็นอาจารย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบ

การจัดกิจกรรม จำนวน 5 คน นิสิตหรือนักศึกษาผู้รับผิดชอบกิจกรรม จำนวน 10 คน นิสิตผู้เคยเข้าร่วมการจัดกิจกรรม จำนวน 25 คน

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร สื่อ งานวิจัย (Document Research) และการสัมภาษณ์ (Interview) (Suphang Chantawanich, 2018) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary research) สื่อ งานวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและผลลัพธ์ที่คาดหวังของการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ประเภทเอกสาร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามเกณฑ์การพิจารณา ได้แก่ เอกสารขั้นต้น เป็นเอกสารที่เป็นข้อมูลหรือหลักฐานโดยตรง ถือเป็นต้นฉบับ เช่น โครงการ สรุปผลโครงการประจำปี เป็นต้น เอกสารชั้นรอง เป็นเอกสารที่เป็นข้อมูลหลักฐานที่มาจากแหล่งอื่น ไม่ได้มาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ โดยตรง ได้แก่ เอกสารที่ได้มีผู้รวบรวมเอาไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์ เสนอ หรืออ้างอิง เช่น หนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

1.2 การคัดเลือกเอกสาร ผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารโดยตรวจสอบความตรง (validity) ของข้อมูลโดยพิจารณาจากความน่าเชื่อถือ (credibility) และความเป็นไปได้ (plausibility) ของข้อมูล ตามเกณฑ์การพิจารณาว่าเอกสารนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ เป็นของจริงของแท้หรือไม่ มีประวัติอย่างไร ถูกแก้ไขหรือไม่ รวมทั้งเอกสารนี้เป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการของผู้วิจัยหรือไม่ โดยเอกสารที่ผ่านการคัดเลือก ได้แก่ โครงการของหอพักมหาวิทยาลัย จากแหล่งข้อมูล เช่น เครือข่ายสำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอพักมหาวิทยาลัย

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักเกณฑ์การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์แบบอุปนัยโดยการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลและปรากฏการณ์ที่ได้รับ การจำแนกชนิดของข้อมูลโดยจำแนกข้อมูลตามความเหมาะสมกับข้อมูล เช่น ช่วงเวลาที่เกิดขึ้น บุคคลที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของชนิดต่าง ๆ เป็นต้น และการเปรียบเทียบข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายความและแบบตาราง

2. การศึกษาภาคสนาม (field research) โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลและแบบบันทึกการสัมภาษณ์

การศึกษาภาคสนามเพื่อศึกษาบริบททั่วไปเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เช่น จำนวนกิจกรรมที่จัดในหอพักนิสิตนักศึกษา ลักษณะพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม กลวิธีการจัดกิจกรรม ฯลฯ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย นำไปสู่การสร้างเครื่องมือ และแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in - dept interview)

2.1 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต ควบคู่กับการพูดคุย ซักถามอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและความสนิทสนมกับผู้จัดกิจกรรม เพื่อจะได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งโดยใช้เทคนิคการสังเกต 2 แบบ ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non - participant observation) เป็นการสำรวจและทำความเข้าใจกับสภาพทั่วไปของหอพักมหาวิทยาลัย วิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษาในหอพักมหาวิทยาลัย โดยเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

(participant observation) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย เข้าไปร่วมสังเกตการณ์ในการจัดกิจกรรมหอพัก

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ด้านกิจการนิสิตนักศึกษา ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมนั้น โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามและใช้คำสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย และนำมาวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของหอพักมหาวิทยาลัย

4. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบแหล่งของข้อมูล โดยพิจารณา แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล

4.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย เนื่องจากผู้สัมภาษณ์และผู้สังเกตแต่ละคนได้ข้อมูลแตกต่างกัน จึงควรมีการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตหรือผู้สัมภาษณ์

4.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แตกต่างกันไป เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิเคราะห์ความเสี่ยง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดความเสี่ยงจากการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่กระทบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ 2) วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ 3) เครื่องมือวัดความเสี่ยงของการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

การกำหนดความเสี่ยงจากการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่กระทบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่

จากการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ การรวมกลุ่มการสื่อสาร การสัมผัส ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การรวมกลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุจุดหมายปลายทางหรือวัตถุประสงค์ที่กลุ่มกำหนดไว้โดยที่ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขด้วย การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียน การแสดง การจัดกิจกรรม ฯลฯ ทั้งวัจนะและอวัจนะภาษาไปยังผู้รับสารอย่างมีวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับบริบททางการสื่อสารเพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล (Apin Phattakusiyarangsit, 2020) การสัมผัส หมายถึง การจับแตะ ระหว่างสิ่งของหรือบุคคล ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมมีลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น การสัมผัสผิวหนัง การจับปากกา การจับลูกบิดประตู

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยถูกกล่าวถึงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ในระยะแรกเป็นการตื่นตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกและกลายเป็นประเด็นสำคัญที่สังคมต้องดำเนินการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นให้น้อยลงเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการนำเอามาตรการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้กับการรักษาสิ่งแวดล้อม และยังกำหนดให้วันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี เป็น “วันสิ่งแวดล้อมไทย” (Department of Climate Change and Environment, 2021) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมใน

ยุทธศาสตร์ชาติ โดยระบุว่า “การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม โดยเร่งรัดแก้ไขปัญหการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่วิกฤต ผลักดันกฎหมายและกลไกเพื่อการคัดแยกขยะ ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดการลดปริมาณขยะ รวมทั้งสร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน ปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” (Ministry of Public Health Ministry of Natural Resources and Environment, 2017) การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ มากมาย ทั้งในขณะที่ยังจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม ทำให้เกิดปัญหาขยะ หรือมลภาวะอื่น ๆ ตามมา เช่นการจัดกิจกรรมการแสดงคอนเสิร์ต ดนตรี งานอีเวนต์ งานเทศกาล และมหกรรม มักมีมลภาวะเรื่องเสียงในช่วงของการจัดกิจกรรม และมีสิ่งเหลือทิ้งจากการจัดงาน ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดภาวะโลกร้อน หากพิจารณาจำนวนขยะจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ปริมาณขยะที่มากที่สุดคือขยะจำพวกถุงพลาสติก ขวดน้ำ เศษอาหารเหลือทิ้ง เป็นต้น มลภาวะทางสิ่งแวดล้อมที่เห็นได้ชัดเจนและเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในทุกลักษณะจะเกี่ยวข้องกับประเด็น ขยะ และมลภาวะทางเสียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขยะ คือ สิ่งของหรือเศษวัสดุเหลือใช้ หรือสิ่งที่ไม่ต้องการและมีการกำจัดทิ้งโดยทั่วไปแล้วขยะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขยะย่อยสลาย หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ 2) ขยะรีไซเคิลหรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ยางรถยนต์ กล่องเครื่องดื่ม แบบUHT เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ 3) ขยะทั่วไป หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือ จากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิลและขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร ของหรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุเครื่องอุปโภคด้วยวิธีรีดความร้อน เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมด ในกองขยะ 4) ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มโดยมักจะมีการทิ้งขยะไว้หลังจากการจัดกิจกรรมทั้งขยะประเภทขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย โดยมีปริมาณขยะมากกว่าการไม่ได้จัดกิจกรรมประมาณ 30% (Save the World Nation Online, 2023)

2. มลภาวะด้านเสียง คือ เสียงรบกวนที่มีแหล่งกำเนิดมาจากคน สัตว์ หรือเครื่องจักร เสียงเป็นอันตรายต่อหูคือเสียงที่เกิน 85 เดซิเบล ดังนั้นเราจึงควรหลีกเลี่ยงการเข้าใกล้ในที่ที่มีเสียงดังเกินที่หูเราจะรับได้ เพราะอาจนำมาสู่อันตรายได้แหล่งกำเนิดเสียง ที่เราสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันจะมีมากมาย เช่น เสียงเครื่องบิน รถไฟ การก่อสร้าง ระบบการขนส่ง สัญญาณเตือนภัย เครื่องเจาะถนนและแหล่งอุตสาหกรรม งานอีเวนต์ งานคอนเสิร์ต งานชุมนุม เป็นต้น ซึ่งเสียงเหล่านี้หากมีความดังเกิน 85 เดซิเบล ล้วนแล้วแต่เป็นอันตรายต่อหูของมนุษย์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาวะมลพิษทางเสียงผลกระทบจากภาวะมลพิษทางเสียงผลกระทบต่อการได้ยิน แบ่งเป็น 3

ลักษณะคือ 1) หูหนวกทันที เกิดขึ้นจากการที่อยู่ในบริเวณที่มีเสียงดังเกิน 120 เดซิเบล 2) หูอื้อชั่วคราว เกิดขึ้นเมื่ออยู่ในที่มีระดับเสียงดังตั้งแต่ 80 เดซิเบลขึ้นไปในเวลาไม่นานนัก 3) หูอื้อถาวร เกิดขึ้นเมื่ออยู่ในบริเวณที่มีระดับความดังมากเป็นเวลานาน ๆ ด้านสรีรวิทยา เช่น ผลกระทบต่อระบบการหมุนเวียนของเลือด ต่อมไร้ท่อ อวัยวะสืบพันธุ์ ระบบประสาท และความผิดปกติของระบบการหดและบีบไล่ไส้ใหญ่ เป็นต้น ด้านจิตวิทยา เช่น สร้างความรำคาญ ส่งผลต่อการนอนหลับพักผ่อน ผลต่อการทำงานและการเรียนรู้ ระบบการสนทนาและการบันเทิง ด้านสังคม กระบวนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ขาดความสงบ ด้านสิ่งแวดล้อม เสียงดังมีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ เช่น ทำให้สัตว์ตกใจและอพยพหนี (Center for Academic Development of Occupational Health and Environment Samut Prakan Province Department of Disease Control, 2020)

การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านเสียงเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม และบุคคลอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มรุนแรงและมีการแพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจากหลายประเทศทั่วโลกจำนวนหลายหมื่นราย ทำให้ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยมีประกาศมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 (COVID - 19) เช่นจากกองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต หรือประกาศแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับการการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม อาทิ การแสดงคอนเสิร์ต ดนตรี งานอีเวนต์ งานเทศกาล และมหกรรมต่าง ๆ สามารถสรุปมาตรการและประกาศมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดฯ ฉบับต่างๆ ได้ว่า สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่างทางสังคม ลดการสัมผัส ลดการจัดกิจกรรมกลุ่ม จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด 19 กลายเป็นเรื่องเสี่ยงต่อสุขภาพ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรค (Wirot Tangcharoensathien, Walaiporn Patcharanarumon, Wutthiphan Wongmongkol, & Wanvisah Kaewkhankhaen, 2020) ดังนั้นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

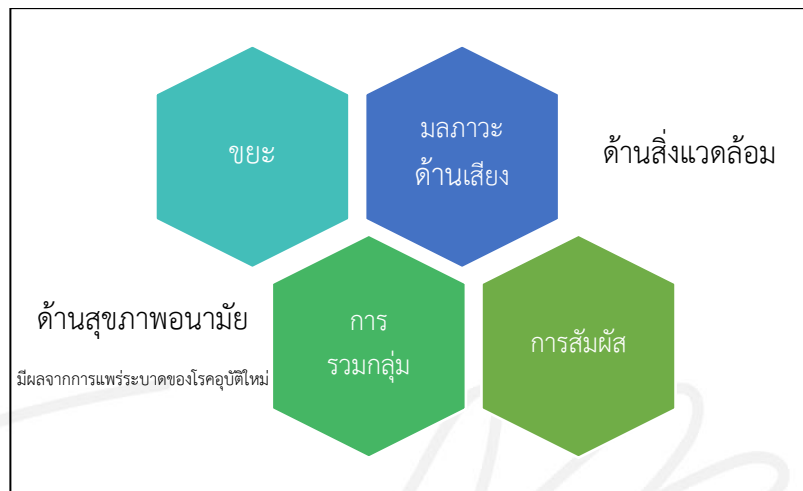
1. ความเสี่ยงจากการรวมกลุ่ม: การรวมกลุ่มคนทำให้โอกาสที่เชื้อโรคจะแพร่กระจายจากคนไปสู่คนมีมากขึ้น รวมทั้งการสนับสนุนหรือการส่งเสริมกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มที่ทำให้คนเข้าร่วมกิจกรรมในจำนวนมาก นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม เช่น ขนาดของพื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรม โต๊ะ เก้าอี้ ห้องสุขา การใช้พื้นที่ซ้ำโดยไม่มีการทำความสะอาดหรือฆ่าเชื้อ

2. ความเสี่ยงจากการสัมผัส: การสัมผัสสิ่งของที่มีเชื้อโรคหรือผู้ที่ติดเชื้ออาจทำให้เชื้อโรคแพร่กระจายสู่คนอื่นได้ รวมทั้งการแชร์อุปกรณ์ เช่น ไมโครโฟน แลปท็อป ช้อนกลาง หรืออื่นๆ ที่เป็นการเปิดให้เชื้อโรคแพร่กระจายโดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีการทำความสะอาดหรือใช้แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อหลังจากการใช้งาน

ดังคำกล่าวที่ว่า “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” (Bangkok Thurakit, 2020) ความเสี่ยงที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มต้องหยุดชะงัก เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมซึ่งขัดแย้งต่อลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ การรวมกลุ่ม การสื่อสาร การสัมผัส

ในบทความนี้ผู้วิจัยจะสนใจเฉพาะความเสี่ยงที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในปัจจุบันเท่านั้น นั่นคือความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ เพื่อให้การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มสามารถดำเนินการไปได้ตามวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมและโครงการรวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดกิจกรรมทั้งหมด ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นความ

เสี่ยงจากการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ขยะ และมลภาวะด้านเสียง ด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ประกอบด้วย ความเสี่ยงจากการรวมกลุ่มและความเสี่ยงต่อการสัมผัส โดยสรุปประเด็นความเสี่ยงดังปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปความเสี่ยงที่เกิดจากการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในมิติด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ

หลังจากได้ผลสรุปความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วในขั้นตอนต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้

วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

การจัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมมักจะมีขั้นตอนและวิธีการในการทำกิจกรรมที่หลากหลายจากการวิเคราะห์เอกสาร ภาพประกอบและสัมภาษณ์ผู้จัดกิจกรรมทำให้เห็นว่าในการจัดกิจกรรมมักจะมีการเขียนโครงการหรือการเขียนขั้นตอนวิธีการดำเนินงานเพื่อเสนอของบประมาณหรืออนุมัติการจัดงานจากผู้มีอำนาจ โดยมีการระบุชื่อของกิจกรรม ระบุวัตถุประสงค์ทั้งวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองของกิจกรรม กำหนดวิธีการจัดกิจกรรม ระบุสถานที่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ประเภทของกิจกรรม รวมทั้งอาจจะมีการวิเคราะห์ประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมหรือการสรุปแนวทางปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป การเขียนหรือการกำหนดรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบขององค์กรผู้จัดงาน ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดที่มักจะพบในการเขียนโครงการหรือแผนงานการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ในตารางที่ 1 การจัดกิจกรรมโดยใช้การอธิบายหรือเขียนโครงการในลักษณะเดิมก่อนช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ไม่สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือการันตี ความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ รวมทั้งยังไม่มีเครื่องมือที่จะช่วยวิเคราะห์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม หากเป็นกิจกรรมรวมกลุ่มที่ถูกจัดในสถานศึกษาหรือเป็นกิจกรรมที่มีเด็กเล็กและผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยนั้น ยิ่งทำให้เกิดความวิตกกังวลทั้งต่อผู้จัดกิจกรรมและผู้ปกครองถึงความเสี่ยง ความปลอดภัยและความมั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่นี้เป็นเรื่องสำคัญเมื่อต้องจัดกิจกรรมในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของทั้งโรคอุบัติใหม่หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ดังนั้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 ตารางสรุปรายละเอียดหัวข้อในการเขียนโครงการหรือแผนงานเพื่อเสนอจัดกิจกรรม

ลำดับ	ข้อมูล	คำอธิบาย
1	ชื่อกิจกรรม	ชื่องาน
2	วัตถุประสงค์	ระบุวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองของกิจกรรม
3	วิธีการจัดกิจกรรม	อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมเช่น การประชุม การอบรม การเปิดพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น
4	สถานที่จัดกิจกรรม	ระบุสถานที่ที่จัดกิจกรรม ขนาดของพื้นที่ เช่น ห้องประชุม ศูนย์การประชุม พื้นที่กลางแจ้ง เป็นต้น
5	กลุ่มเป้าหมาย	ระบุกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรม เช่น บุคคลที่เกี่ยวข้องในธุรกิจ นักเรียน ชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น
6	ระยะเวลาที่จัดกิจกรรม	ระบุระยะเวลาที่จัดกิจกรรม เช่น วันที่-เวลา เริ่มต้นและสิ้นสุดกิจกรรม
7	ประเภทของกิจกรรม	ระบุประเภทของกิจกรรม เช่น การประชุมทางเสียง การอบรมทางออนไลน์ นิทรรศการ เป็นต้น
8	มาตรการความปลอดภัย	ระบุมาตรการที่ใช้เพื่อรักษาความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
9	การแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม	อธิบายเกี่ยวกับวิธีการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม และการสังเกตความห่างไกลระหว่างบุคคลในกลุ่ม
10	ผลประโยชน์และผลกระทบ	วิเคราะห์ผลประโยชน์ที่คาดหวังที่จะได้รับจากกิจกรรม และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในเชิงบวกและลบ
11	ข้อเสนอแนะ	คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมในอนาคต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเหมาะสม

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลในการเขียนโครงการที่สามารถระบุขั้นตอนหรือรายละเอียดที่มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงมากที่สุด จากข้อมูล 3 ชุด คือ วิธีการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม และการการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในคำอธิบายข้อมูลทั้ง 3 ชุด จะแจกแจงกลวิธีการจัดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลวิธีการจัดกิจกรรมนั้น ๆ อีกด้วย

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจเฉพาะวิธีการจัดกิจกรรมย่อยหรือกลวิธี ที่มีการระบุขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อนำมาวิเคราะห์กับความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น รูปแบบในการบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถมีวิธีการดำเนินการได้รูปแบบดังแสดงในตารางที่ 2 รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงกิจกรรมย่อยและกลวิธีการจัดกิจกรรมย่อย

กิจกรรมย่อย	กลวิธีการจัดกิจกรรมย่อย	กิจกรรมย่อย	กลวิธีการจัดกิจกรรมย่อย
ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม	- การเซ็นชื่อในกระดาชลงทะเบียนโดยผู้จัดงาน - เตรียมปากกาไว้ให้ - การวางบัตรเพื่อให้ผู้จัดงานตรวจนับจำนวน - การสแกนบัตรกับเครื่องสแกน - การนับจำนวนผู้ร่วมงาน - การติดป้ายชื่อและเช็คชื่อรายบุคคล	การรับประทานอาหาร	- การแจกอาหารกล่อง - การตักอาหารแจกเป็นรายคน - อาหารแบบบุฟเฟต์ - การจัดโต๊ะจีน

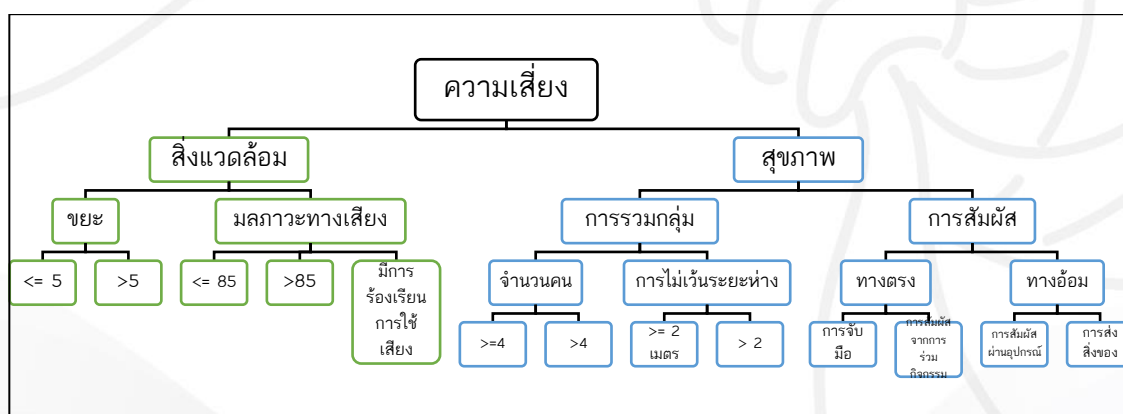
จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมย่อยหนึ่งกิจกรรมมักจะมีกลวิธีมากมายให้เลือกใช้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ งบประมาณและความเหมาะสม กลวิธีเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการจัดกิจกรรมในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ

เครื่องมือวัดความเสี่ยงของการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม

การวัดความเสี่ยงของการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เครื่องมือที่สามารถใช้วัดความเสี่ยงในการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มมีได้หลากหลายวิธี ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้กราฟต้นไม้ (Tree) เป็นโครงสร้างเพื่อประเมินความเสี่ยงจากการจัดกิจกรรมย่อยทั้งสองด้านคือด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้โครงสร้างข้อมูลเชิงลำดับ (Hierarchical Data Visualization) เพื่อใช้จำลองโครงสร้างความเสี่ยงในงานวิจัยนี้ที่อาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมโดยแสดงในภาพที่ 2 กราฟต้นไม้แสดงการกระจายความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รายละเอียดย่อยดังที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ 1 การกำหนดความเสี่ยงจากการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่กระทบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ ประเด็นความเสี่ยงสุดท้ายจะปรากฏไว้ในลีฟโนด (Leaf node) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้วยการให้ค่าน้ำหนักเพื่อประเมินความเสี่ยงของกลวิธีของการทำกิจกรรมย่อยโดยให้ค่าน้ำหนักเป็น 0 คือ ไม่มีความเสี่ยง และ 1 คือ มีความเสี่ยงดังแสดงในภาพที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยวิเคราะห์จากบริบทของการจัดกิจกรรมจากข้อมูลการจัดกิจกรรมในอดีตและประกาศแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขฯ (Center for Academic Development of Occupational Health and Environment Samut Prakan Province Department of Disease Control, 2020 & Department of Disease Control, Ministry of Public Health, 2020) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมดังแสดงในตารางที่ 3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ

ความเสี่ยง		เกณฑ์ในการประเมิน
ด้าน	ขยะ	เกิดขยะจากคนที่เข้าร่วมกิจกรรมเกินคนละ 5 ชิ้น
สิ่งแวดล้อม	มลภาวะด้านเสียง	เสียงที่เกิน 85 เดซิเบลหรือมีเสียงรบกวนพื้นที่อื่นที่ไม่ได้จัดกิจกรรม
ด้านสุขภาพ	การรวมกลุ่ม	มีจำนวนคนในการรวมกลุ่มเกิน 5 คน ระยะห่างต่อคนน้อยกว่า 2 เมตร
	การสัมผัส	มีการสัมผัสอุปกรณ์ หรือผิวสัมผัสทั้งทางตรงและทางอ้อม

ภาพที่ 2 กราฟต้นไม้แสดงการกระจายความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่ สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มได้ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. กำหนดความเสี่ยงที่กระทบต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มจากการรักษาสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ขยะ และมลภาวะด้านเสียง ด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ประกอบด้วย ความเสี่ยงจากการรวมกลุ่มและความเสี่ยงต่อการสัมผัส โดยสรุปประเด็นความเสี่ยงดังปรากฏในภาพที่ 1

2. วิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในข้อหนึ่ง ผู้วิจัยใช้ข้อมูลในการเขียนโครงการที่สามารถระบุขั้นตอนหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงได้มากที่สุดจากข้อมูล 3 ชุด คือ วิธีการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม และการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังระบุไว้ในตารางที่ 2 หลังจากนั้นกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดความเสี่ยงโดยอาศัยข้อมูลมาตราการที่เกี่ยวข้องดังแสดงในตารางที่ 3 เช่นขยะที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมต่อคนหนึ่งคนมากกว่า 5 ชิ้น ต่อการเข้าร่วมกิจกรรม 1 กิจกรรม นับเป็นความเสี่ยง

3. สร้างเครื่องมือเพื่อประเมินความเสี่ยงตามรูปแบบกิจกรรมที่จะจัดขึ้น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กราฟต้นไม้ (Tree) เป็นโครงสร้างเพื่อประเมินความเสี่ยงจากการจัดกิจกรรมย่อยทั้งสองด้านคือด้านสุขภาพอนามัยที่มีผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้โครงสร้างข้อมูลเชิงลำดับ (Hierarchical Data Visualization) เพื่อใช้จำลองโครงสร้างความเสี่ยง ในรูปภาพที่ 2

หลังจากได้เครื่องมือที่ใช้ในการการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่แล้วผู้วิจัยนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้กับตัวอย่างกิจกรรมการรวมกลุ่มเพื่อให้คะแนนและหาค่าความเสี่ยงในการจัดกิจกรรมหนึ่ง ๆ ในบทความนี้ใช้กิจกรรมปฐมนิเทศเป็นกรณีตัวอย่างแสดงเพื่อใช้ในการให้คะแนนเพื่อระบุความเสี่ยงดังแสดงในตารางที่ 4 และกิจกรรมรับน้องในตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ตารางตัวอย่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่

วิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรม	ความเสี่ยงด้าน				คะแนนความเสี่ยง
	ขยะ	มลภาวะด้านเสียง	การรวมกลุ่ม	การสัมผัส	
กิจกรรมปฐมนิเทศ	4	0	6	5	15
- ลงทะเบียนโดยเซ็นชื่อในกระดาน ผู้จัดงานเตรียมปากกาไว้ให้ และแจกกระเป๋าและกระดานเพื่อใช้ในการประชุม	1	0	0	1	2
- เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนแจกป้ายชื่อให้ผู้เข้าร่วมงาน	0	0	0	1	1
- ผู้ร่วมงานนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้ให้ โต๊ะขาว 1 ตัว นั่ง 3 คน	0	0	1	0	1
- ผู้บรรยายเริ่มการบรรยาย	0	0	0	0	0
- มีการตอบคำถาม มีคนเดินไม้ค 1 คน ส่งไม้คให้ผู้ถาม	0	0	1	1	2
- ช่วงพักเบรก เจ้าหน้าที่จัดเตรียมขนมและเครื่องดื่มเป็นชุดให้ผู้เข้าร่วมงานหยิบเอง	1	0	1	1	3

ตารางที่ 4 ต่อ

วิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรม	ความเสี่ยงด้าน				คะแนนความเสี่ยง
	ขยะ	มลภาวะด้านเสียง	การรวมกลุ่ม	การสัมผัส	
- การบรรยายช่วงที่สอง แจกกระดาษ ปากกา โพสต์อิท ให้แต่ละโต๊ะใช้ร่วมกันเพื่อร่วมกิจกรรม	1	0	1	0	2
- ปิดการประชุมและถ่ายภาพหมู่ร่วมกัน	0	0	1	0	1
- รับประทานอาหารร่วมกันที่ห้องอาหาร เป็นอาหารบุฟเฟต์ นั่งโต๊ะละ 8 คน	1	0	1	1	3

ตารางที่ 5 ตารางตัวอย่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากกลวิธีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มภายใต้บรรทัดฐานใหม่

วิเคราะห์รูปแบบกลวิธีการจัดกิจกรรม	ความเสี่ยงด้าน				คะแนนความเสี่ยง
	ขยะ	มลภาวะด้านเสียง	การรวมกลุ่ม	การสัมผัส	
กิจกรรมรับน้อง	2	0	11	7	20
- ลงทะเบียนโดยเซ็นชื่อในกระดาษ แจกป้ายชื่อ	1	0	1	1	3
- แบ่งกลุ่มนิสิตเป็นห้องย่อยโดยแบ่งนิสิต 18-20 คนต่อห้อง 4*6 ตารางเมตร	0	0	1	0	1
- กิจกรรมละลายพฤติกรรม จำชื่อเพื่อให้ครบทุกคนในกลุ่ม	0	0	1	0	1
- กิจกรรมละลายพฤติกรรม เขียนรายละเอียดของเพื่อนในกลุ่ม โดยให้ข้อมูลมากที่สุด	0	0	1	1	2
- กิจกรรมละลายพฤติกรรม เดินสนทนากันน้องชื่ออะไร	0	0	1	0	1
- ช่วงพักเบรก แจกขนมถึงและเครื่องดื่มถึง กลุ่มละ 4 ถัง	0	0	1	1	2
- กิจกรรมสร้างความเข้าใจ ส่งยางวงผ่านหลอด	0	0	1	1	2
- กิจกรรมสร้างความเข้าใจ ปิดตาเขียนหลัง	0	0	1	1	2
- ช่วงพักเบรก แจกขนมถึงและเครื่องดื่มถึง กลุ่มละ 4 ถัง	0	0	1	1	2
- สรุปกิจกรรมโดยพี่กิจกรรม	0	0	1	0	1
- รับประทานอาหารร่วมกันโดยการแจกอาหารกล่อง และนั่งทานเป็นกลุ่มตามอัธยาศัย	1	0	1	1	3
- พี่กลุ่มเช็คชื่อนัดหมายเพื่อร่วมกิจกรรมในวันถัดไป	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 4 และ 5 เลือกกิจกรรมที่ต้องการให้คะแนนออกมาโดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมเช่น เป็นกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมเพียง 1 วัน เป็นกิจกรรมที่มีจำนวนคนไม่เกิน 100 คนหากกิจกรรมนั้นมีการจัดหลายวันให้เลือกมาเพียง 1 วัน เนื่องจากจำนวนวันในการจัดกิจกรรมจะทำให้เกิดกิจกรรมที่ซ้ำกันและทำให้ค่าความเสี่ยงในกิจกรรมนั้นสูงขึ้น จะเห็นว่าการจัดงานปฐมนิเทศโดยมีกลวิธีดังที่ระบุในตารางที่ 4 มีคะแนนความเสี่ยงรวม 15 คะแนน การจัดงานรับน้องมีกลวิธีดังที่ระบุในตารางที่ 5 มีคะแนนความเสี่ยงรวม 20 คะแนน ซึ่งมาจากความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ คะแนนความเสี่ยงนี้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดเกณฑ์ความเสี่ยงที่หน่วยงานหรือองค์กรผู้รับผิดชอบกิจกรรมจะยอมรับได้ เช่น นำกิจกรรมรวมกลุ่ม

ที่ต้องจัดตลอดปีมาใส่ตารางเพื่อให้คะแนนความเสี่ยง สมมติว่าองค์กร A มีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มทั้งหมด 20 กิจกรรม เมื่อเราให้คะแนนกิจกรรมรวมกลุ่มทั้งหมดที่มีในองค์กรทั้ง 20 กิจกรรมและหาความมั่นใจในการจัดกิจกรรมได้ 10 คะแนน แสดงว่ากิจกรรมที่มีคะแนนมากกว่าเกณฑ์นี้ จำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อป้องกันเพื่อรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือปรับกลวิธีในการจัดกิจกรรมใหม่

อภิปรายผลและสรุปผล

การกำหนดความเสี่ยงที่กระทบต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มในมิติของสิ่งแวดล้อมและการแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 ลักษณะ คือ ความเสี่ยงเดิมที่เคยให้ความสนใจเช่นเรื่องขยะ (Ministry of Public Health Ministry, 2017) และความเสี่ยงใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดโรคอุบัติใหม่ (Wirot et al., 2020) ในบทความนี้ได้แสดงตัวอย่างความเสี่ยงที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มไว้ดังนี้ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ขยะ และมลภาวะทางเสียง ความเสี่ยงด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ความเสี่ยงจากการรวมกลุ่ม และความเสี่ยงจากการสัมผัส การวิเคราะห์รูปแบบกลวิธีจัดการกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงด้านสุขภาพ โดยพิจารณาจากกลวิธีจัดการกิจกรรมจากข้อมูล 3 ชุดคือ วิธีการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม และการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังระบุไว้ในตารางที่ 2 ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม ทั้งในประเด็นรูปแบบสถานที่ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Wirot et al., 2020) ทั้งนี้สามารถเพิ่มชุดข้อมูลตามบริบทกิจกรรมที่จะนำไปใช้งานได้ และผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือประเมินความเสี่ยงตามรูปแบบกิจกรรมที่จะจัดขึ้นโดยใช้กราฟต้นไม้ (Tree) ที่มีโครงสร้างข้อมูลเชิงลำดับ (Hierarchical Data Visualization) ในการให้คะแนนเพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดกิจกรรม

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย COA No. 162/67 โครงการวิจัยที่ 670058

ข้อเสนอแนะ

1. ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงสามารถเพิ่มเติมประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้ ขึ้นอยู่กับบริบทของกิจกรรมที่จัด เช่น ความเสี่ยงด้านสุขภาพอาจพิจารณาในประเด็นช่วงอายุของผู้เข้าร่วมกิจกรรม หากผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเด็กเล็กหรือผู้สูงอายุ จะทำให้เกิดความเสี่ยงมากขึ้นกว่าช่วงวัยอื่น
2. การให้คะแนนในลีฟโนด (Leaf node) สามารถเลือกใช้วิธีการให้คะแนนในรูปแบบอื่นได้โดยการกำหนดเกณฑ์ให้มีรายละเอียดมากขึ้น เช่น การเว้นระยะห่าง ไม่มีการเว้นระยะห่างให้ 2 คะแนน เว้นระยะห่าง 1 เมตร ให้ 1 คะแนน เว้นระยะห่าง 2 เมตรตามมาตรฐานของรัฐ ให้ 0 คะแนน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Apin Phattakusiyarangsit. (2020). Media used in government campaigns to prevent the COVID-19 epidemic of Thailand. *Journal of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon*, 5(2), 77-86.

- Bangkok Thurakit. (2020). *The government launches the campaign 'Stay home, stop the virus, for the nation' to reduce the burden on medical personnel*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/871773>
- Center for Academic Development of Occupational Health and Environment Samut Prakan Province Department of Disease Control. (2020). *Guidelines for monitoring and preventing hearing loss from loud noise from occupation*. Center for Academic Development of Occupational Health and Environment Samut Prakan Province.
- Department of Climate Change and Environment. (2021). *The source of environmental quality promotion*. Retrieved from https://www.dcce.go.th/?page_id=53908
- Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2020). *Coronavirus disease 2019 (COVID-19)*. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/info.php>
- Health Systems Research Institute. (2020). *Special research to stop COVID-19*. Retrieved from <https://online.anyflip.com/lnmly/vqvy/mobile/>
- Ministry of Public Health Ministry of Natural Resources and Environment. (2017). *Strategic health plan. National Environment, Issue 3, 2017 – 2021*. Retrieved from https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2020/04/pcdnew-2020-04-23_03-46-54_964269.pdf
- Save the World Nation Online. (2023). *Do you know how much greenhouse gas is created from organizing one event?* Retrieved from <https://www.nationtv.tv/gogreen/378920172>
- Suphang Chantawanich. (2018). *Qualitative research methods* (24th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Wirot Tangcharoensathien, Walaiporn Patcharanarumon, Wutthiphan Wongmongkol, & Wanvisah Kaewkhankhaen. (2020). *Synthesis. Government measures and policies to reduce the spread of COVID-19 From the results of the evaluation of Thai people's behavior towards various measures*. Health Systems Research Institute.